

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/39828-39832

Sayı : 54045643/610 — 1107
Konu : Yazılı Soru Önergesi

03.04/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03/03/2014 tarih ve 43452547-120-00-167072 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Iğdır Milletvekili Sinan OĞAN'a ait 7/39828, 7/39830, 7/39831 ve 7/39832, Şanlıurfa Milletvekili İbrahim BİNİCİ'ye ait 7/39829 esas no'lu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER :

- 1- Görüş
7/39828, 7/39829, 7/39830,
7/39831, 7/39832 (11 Sayfa)

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/39831

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

: Sinan OĞAN
Iğdır Milletvekili

Esas No

: 7/39831

Ekim 2006'da yasalaşan 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu, tohum ıslahı yapan şirketlerin haklarını düzenleyerek devlet eliyle ıslahçı şirketlere pazar yaratılmasının güvencesini vermiştir. Yasal düzenlemelerle, tohuma kayıt ve sertifika gibi yeni uygulamalar getirilmiştir. Tohuma değişmeme gibi bazı şartların getirilmesi ise kısır tohum üretmeyen üreticiyi zora sokmaktadır. Zira bazı etkileşimler sonucu kısır olmayan doğal tohumlarda gerçekleşen değişimler üreticinin sertifika alamamasına neden olduğu yönünde sorunlar yaşandığı duyumları çoğalmıştır. Üreticiye tanınan 5 yıllık geçiş süreci ise 2011 yılı itibarıyla tamamlanmış olduğundan muhtemel sorunların çözümü kavuşturulması aciliyet kazanmıştır.

Bu bağlamda;

SORU 1) Uluslararası tohum şirketlerine açılan topraklarımızın kısır-F1 hibrit tohumlarla üretkenliğinin tehdit edilmesi hususunda Bakanlığınız bünyesinde herhangi bir çalışma var mıdır?

SORU 2) 2006'da kanunlaşan Tohumculuk Kanunu'nun sebep olduğu sorun ve sağladığı yararları incelemek üzere Bakanlığınızca geliştirilen herhangi bir sistem var mıdır? Varsa, söz konusu kanunun yürürlüğe girdiğinden bu güne tarım, çiftçi ve tohumculuk sektörüne etkisi ne olmuştur? (2006'dan bu yana her yıl için kısır olmayan tohum üretimini, hibrit ve kısır olmayan ithal edilen tohumları rakamlarla ifade ediniz.)

CEVAP 1-2) Ülkemizdeki tohumculuk faaliyetleri, 31.10.2006 tarih ve 5553 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tohumculuk Kanunu çerçevesinde yürütülmektedir.

Farklı iki bireyin doğal yollarda melezlenmesi sonucu ortaya çıkan F1 tohumları biyolojik olarak kısır tohum değildir. Ancak, bunların meyvelerinden alınan tohumlar ekildiğinde karakterler genetik kalıtım kuralları gereği karışık olarak ortaya çıkmakta, homojenlik büyük ölçüde kaybolmakta, verim ve kalite gibi bazı değerler önceki nesillerden daha düşük olmaktadır. Bu nedenle hibrit çeşitlerden alınan tohumlar ticari olarak kullanılmamaktadır. Hibrit çeşitler yüksek verim ve kaliteleri nedeniyle 50 yıldan daha uzun bir süredir bütün Dünya'da tercih edilmektedir.

Bugün Dünyadaki ayçiçeği, mısır ve birçok sebze türünde üretilen tohumların büyük bir çoğunluğu hibrit çeşitlerdir. Hibrit çeşitlerin sağladığı yüksek verim ve üstün kalite, birim alandan elde edilen tarımsal üretimin artırılması konusunda büyük avantajlar sağlamaktadır. F1 çeşitlerin tarımsal üretkenliği tehdit ettiğine yönelik bir bilimsel araştırma bu güne kadar ortaya konulmamıştır. Bu nedenle F1 çeşitlerinin kullanımından vazgeçilmesi söz konusu değildir.

Bakanlığımız Araştırma Enstitülerinde 20 yılı aşkın bir süredir F1 Hibrit çeşitler geliştirmeye yönelik araştırmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda birçok çeşit elde edilmiş olup, bu çeşitler halen ticari olarak kullanılmaktadır.

KS

~

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımızca F1 teknolojisi kullanılan türlerde ulusal kapasitemizin artırılması, araştırma enstitülerimizin ve özel tohumculuk kuruluşlarımızın teknik kapasitelerinin geliştirilmesi ile ulusal F1 çeşitlerinin ortaya çıkarılması amacıyla 2004 yılından bu yana TÜBİTAK desteği ile "Ulusal Sebze F1 Çeşit Projesi" yürütülmekte olup, bu çalışma sonucunda birçok türde kendi F1 çeşitlerimiz kayıt altına alınarak tohumculuk sektörüne ve çiftçilere sunulmuştur.

2006-2013 yılları arası tohum üretim miktarımız toplam 3,9 Milyon Tondur. Dış ticarete ilişkin veriler düzenli olarak TÜİK tarafından kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

SORU 3) Kayıt altına alınacak tohumun değişmeksizin aynı kalması şartının sebebi nedir?

SORU 4) Bakanlığınız gündeminde kısır olmayan tohumların tozlaşma, arılar ve iklim değişiklikleri gibi bazı etmenlerden etkilenecek değişmesi durumunda patent alınamaması durumuna ilişkin olarak herhangi bir düzenleme var mıdır? Daha önce bu husustan mağdur olanların zararlarının tazminine yönelik herhangi bir girişim mevcut mudur?

CEVAP 3-4) Kayıt altına alınacak çeşidin değişmeksizin aynı kalması için; farklı, yeknesak ve durulmuş olması gerekmektedir. 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun'un 8 inci maddesinde "*Birbirini izleyen çoğaltımlar sırasında veya belirli çoğaltım dönemleri sonunda ilgili özellikleri değişmeksizin aynı kalan çeşit, durulmuş kabul edilir.*" ifadesi yer almakta olup, kayıt altına alınan bir çeşidin farklı nesillerinin de aynı özellikleri gösterip gösteremediğinin kontrol edilmesi amaçlanmaktadır.

Bir ıslah materyalinin çeşit olarak tanımlanabilmesi için mutlaka durulmuş olduğunun belirlenmesi gerekmekte olup, durulmuşluk özelliği olmayan çeşitler, karakterleri itibarı ile netleşmemiş ve karakterleri tam olarak oturmamış çeşitlerdir.

Durulmuşluk karakterinin kontrolü, ıslahçı tarafından gönderilen materyaller üzerinden Bakanlığımız Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü tarafından yapılmakta olup, durulmuşluk karakteri olmayan çeşitler 5042 sayılı Kanun kapsamına alınmamaktadır.

Islah edilmiş ve kayıt altına alınmış bir çeşidin, çiftçilerin tekrar kullanımı ve doğal tozlanma sonucu genetik açılım veya değişim göstermesi o çeşidin kayıt altına alınmasını ya da 5042 sayılı Kanun kapsamında koruma altına alınmasını engelleyen bir durum değildir. Kayıt altına alma ve koruma ile ilgili bütün denemeler ıslahçılar tarafından gönderilen ve tamamen ıslahçı kontrolünde üretilen materyaller üzerinde gerçekleştirilmektedir.

Doğada farklı nedenlerle değişim gösteren, farklı karakterleri olan bir popülasyona dönüşen tohumların herhangi bir bilimsel çalışma yapılmadan koruma altına alınması ya da patentlenmesi, tüm uluslararası patent sözleşmelerinde yasaklanmıştır.